

DRET A DECIDIR

Ana Stanic

ADVOCADA ESPECIALITZADA EN RESOLUCIÓ DE CONFLICTES INTERNACIONALS

Dissolució Si els catalans assolissin la independència, l'Estat espanyol quedaria dissolt, deixaria d'existir tal com ara és concebut. **Preparatiu** Cal començar a analitzar ja com fer el repartiment d'actius i passius entre els dos territoris.

“Una Espanya sense Catalunya també quedaria fora de la Unió Europea”

ROGER MATEOS

L'advocada Ana Stanic ha treballat per a prestigiosos despatxos de Londres i és fundadora del bufet E&A Law. Va assessorar el govern eslovè en qüestions de dret internacional i Unió Europea (UE). El seu pare va ser un dels responsables de l'organització del referèndum d'independència d'Eslovènia el 1990.

Gairebé de la nit al dia, l'Estat iugoslau va saltar pels aires i Eslovènia va esdevenir una república independent. Quin pes va tenir-hi la gent com a motor del procés?

Igual que està passant a Catalunya, l'independentisme a Eslovènia va venir impulsat pel poble. Els polítics van acabar afegint-se a l'onada, tot i que inicialment molts tenien dubtes sobre si aquest era el rumb correcte. De fet, fins pocs mesos abans del referèndum del 23 de desembre del 1990 (en què el sí va guanyar amb un 88,5% dels vots) el sentiment independentista no era tan majoritari i no estava gens clar que obtingués la victòria.

També a Catalunya l'independentisme ha crescut notablement en pocs anys. Hi troba paral·lelismes? A Eslovènia, els partidaris d'aquesta via es van disparar quan el procés es veia que anava de debò. Hi ha un moment en què es traspasa un punt de no retorn i el suport a la independència esdevé imparabile. No sé si ja s'hi ha arribat a Catalunya.

Aquí encara estem encallats en el debat de si l'Estat ha de permetre el referèndum. Als catalans tenen dret a decidir el seu futur polític? Sí. La llibertat d'expressió és un dret democràtic fonamental.

Doncs el govern espanyol diu que així aniria en contra de les lleis. No hi ha justificació legal per oposar-s'hi. La Constitució espanyola no prohibeix els referèndums, només indica que per poder-los fer cal l'autorització de l'Estat. Si a Madrid reconeguessin el dret del poble català a expressar la seva voluntat, no s'oposarien al referèndum.

Al·li sorprenent el contrast entre l'actitud de Mariano Rajoy i la del govern britànic, que ha donat llum verda al referèndum d'Escòcia? Són dos casos diferents. A Espanya alguns interpreten la Constitució de

L'advocada eslovena Ana Stanic és especialista en els serrells jurídics dels processos cap a la independència. FRANCESC MELCION

tal manera que neguen el dret a celebrar un referèndum, mentre que al Regne Unit això ni tan sols és objecte de discussió, perquè es considera un dret inherent.

Les veus més bel·ligerants amb la consulta invoquen fins i tot l'article 155 de la carta magna, per amenaçar de suspendre l'autonomia. Cert, però l'article diu que es podria suspendre "per interès general". ¿l és realment d'"interès general" el manteniment de la unitat d'Espanya? Aquest va ser un dels arguments que la part sèrbia va esgrimir quan algunes Repúbliques es volien independitzar de l'antiga Iugoslàvia. Però no és pas un concepte utilitzat en dret internacional.

Què diria la comunitat internacional davant d'una declaració unilateral d'independència?

El que va quedar clar en el cas de Kosovo, amb el posicionament del Tribunal Internacional de Justícia, és que no hi ha res en el dret internacional que prohibeixi una declaració

Empara "El dret internacional no prohibeix la declaració unilateral d'un estat"

unilateral. El dret internacional no dona el dret a la secessió, però tampoc prohibeix aquesta via. Simplement no s'hi fica. No es podria al·legar, doncs, que el dret internacional ho considera il·legal.

Un dels arguments dissuasoris utilitzats pel govern espanyol és que Catalunya quedaria exclosa de la UE. És inevitable que així passi? Catalunya hauria d'insistir que no es tracta d'una secessió, sinó de la dissolució de l'estat espanyol. Catalunya n'és part essencial. Si s'independitza, Espanya tal com és concebuda avui deixarà d'existir, i els estats que se'n deriven hauran de ser considerats hereus de l'estat dissolt. Això és important des del punt de vista de la pertinença a la UE de Catalunya i de la part que quedi d'Espanya: o bé tots dos territoris es mantenen a la UE o bé tots dos en queden fora. Espanya sense Catalunya seria un país diferent. No veig per què només hauria de demanar Catalunya el seu reingrés. Arribat el cas, també Espanya hauria de fer-ho.

Com a experta en aquests processos, quins preparatius veu essencials en el camí cap a l'Estat propi? És extremadament important analitzar com fer el repartiment d'actius i passius amb Espanya. Cal reunir molta informació per explicar bé a la gent si una Catalunya independent seria viable. També les institucions financeres internacionals voldran saber quina proporció del deute total espanyol acaba assumint Catalunya. Cal tenir clara la llista d'actius i passius a dividir.

No sembla, però, que l'Estat estigui gens disposat a parlar-ne. Sèrbia tampoc volia parlar de repartir-se res amb les noves Repúbliques però un cop es va veure clar que Eslovènia seria independent els bancs van anar a negociar directament amb les autoritats eslovenes. A Catalunya podria passar el mateix, que les discussions es fessin entre Catalunya i els bancs, el Club de París o l'FMI, sense intervenir-hi Espanya. Sí que caldria que participés, però, en el repartiment d'actius.